

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського

Кафедра економіки та міжнародних економічних відносин

Бочарова Ю.Г., Кожухова Т.В., Чернега О.Б., Кошель В.О.

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИВЧЕННЯ
ДИСЦИПЛІНИ
«ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ ТА ЦИФРОВІ ТРАНСФОРМАЦІЇ
СУЧАСНОСТІ»**

Ступінь: магістр

Кривий Ріг
2021

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського

Кафедра економіки та міжнародних економічних відносин

Бочарова Ю.Г., Кожухова Т.В., Чернега О.Б., Кошель В.О.

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИВЧЕННЯ
ДИСЦИПЛІНИ
«ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ ТА ЦИФРОВІ ТРАНСФОРМАЦІЇ
СУЧАСНОСТІ»
Ступінь: магістр**

Затверджено на засіданні
кафедри економіки та міжнародних
економічних відносин
Протокол № 11
від “22” січня 2021 р.

Схвалено навчально-методичною радою
ДонНУЕТ
Протокол № 8
від “29” квітня 2021 р.

Кривий Ріг
2021

УДК 339.972

Бочарова, Ю.Г.

Діджиталізація та цифрові трансформації сучасності [Текст] : метод. рек. до вивч. дисц. / Бочарова Ю.Г., Кожухова Т.В., Чернега О.Б., Кошель В.О. Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського, каф. економіки та міжнародних економічних відносин. Кривий Ріг: ДонНУЕТ, 2021. 30 с.

Методичні рекомендації призначені для здобувачів вищої освіти і включають інформацію щодо змісту модулів та тем дисципліни, завдань з організації самостійної роботи та розподілу балів за видами робіт, що виконуються здобувачами протягом вивчення дисципліни.

УДК 339.972

© Бочарова Ю.Г., Кожухова Т.В., Чернега О.Б., Кошель В.О.

© Донецький національний університет економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського, 2021

ЗМІСТ

ВСТУП	5
ЧАСТИНА 1. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ	6
ЧАСТИНА 2. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ПІДГОТОВКИ ДО ПОТОЧНОГО МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ	10
ЧАСТИНА 3. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ	23
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	29

ВСТУП

Зміни контексту розвитку висувають нові вимоги як до окремих національних економік, їх суб'єктів господарювання, так і фахівців, які зайняті у всіх сферах та галузях економіки.

Розвинуті цифрові компетенції – це одна із найважливіших особливостей сучасних та конкурентоспроможних фахівців.

Для підвищення конкурентоспроможності випускників, розвитку їх цифрових компетенцій Донецький національний університет економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського запровадив у навчальні плани підготовки здобувачів другого рівня вищої освіти дисципліни «Діджиталізація та цифрові трансформації сучасності».

Метою дисципліни є формування компетентностей щодо ідентифікації та валідації перспективних цифрових трансформацій на мікро-, мезо- та макрорівнях, формування умінь проводити форсайт-дослідження.

Завдання: ознайомлення з категоріальним апаратом, ознайомлення із трендами діджиталізації та цифрових трансформацій діяльності суб'єктів мікро-, мезо- та макрорівнів, формування вмінь проводити форсайт-дослідження.

Дисципліна «Діджиталізація бізнесу та цифрові трансформації сучасності» – гібридна дисципліна, яка поєднує аудиторну (60 години лекцій) та позааудиторну активності (Moodle).

ЧАСТИНА 1.
ЗАГАЛЬНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

1. Опис дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни денна/заочна форма навчання
Обов'язкова (для студентів спеціальності "назва спеціальності") / вибіркова дисципліна	Вибіркова дисципліна
Семестр (осінній / весняний)	осінній
Кількість кредитів	5
Загальна кількість годин	150
Кількість модулів	1
Лекції, годин	-
Практичні / семінарські, годин	60 / 8
Лабораторні, годин	-
Самостійна робота, годин	90/ 134
Тижневих годин для денної форми навчання:	
аудиторних	4,3
самостійної роботи студента	6,43
Вид контролю	залік

2. Програма дисципліни

Ціль – формування компетентностей щодо ідентифікації та валідації перспективних цифрових трансформацій на мікро-, мезо- та макрорівнях, формування умінь проводити форсайт-дослідження.

Завдання: ознайомлення з категоріальним апаратом, ознайомлення із трендами діджиталізації та цифрових трансформацій діяльності суб'єктів мікро-, мезо- та макрорівнів, формування вмінь проводити форсайт-дослідження.

Предмет: цифровізація як світовий мегатренд.

Зміст дисципліни розкривається в темах:

Тема 1. Передумови діджиталізації та цифрових трансформацій сучасності. Основні поняття курсу.

Тема 2. Суперечливість ефектів діджиталізації та цифрових трансформацій сучасності.

Тема 3. Форсайт-дослідження.

Тема 4. Цифрова економіка.

Тема 5. Діджиталізація бізнесу.

Тема 6. Діджиталізація державної політики та управління.

Тема 7. Електронна демократія.

3. Структура дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (денна форма навчання)				
	у тому числі				
	лекц.	пр./сем.	лаб.	СРС	
Змістовий модуль 1. Теоретико-методичні засади дослідження цифрових трансформацій					
Тема 1. Передумови діджиталізації та цифрових трансформацій сучасності. Основні поняття курсу.	16	6			10
Тема 2. Суперечливість ефектів діджиталізації та цифрових трансформацій сучасності.	16	6			10
Тема 3. Форсайт-дослідження	16	6			10
Разом за змістовим модулем 1	48	18	0	0	30
Змістовий модуль 2. Полірівневість та мультиакторність цифрових трансформацій					
Тема 4. Цифрова економіка.	27	12			15
Тема 5. Діджиталізація бізнесу.	25	10			15
Тема 6. Діджиталізація державної політики та управління.	25	10			15
Тема 7. Електронна демократія.	25	10			15
Разом за змістовим модулем 2	102	42	0	0	60
Усього годин	150	60	0	0	90

4. Розподіл балів, які отримують студенти - вид контролю: залік

Відповідно до системи оцінювання знань студентів ДонНУЕТ, рівень сформованості компетентностей студента оцінюються у впродовж семестру (100 балів).

Оцінювання студентів протягом семестру (очна форма навчання)

№ теми семінарського/практичного заняття	Позааудиторна робота			
	Тестові завдання	ПМК	Завдання для самостійного виконання	Сума балів
1	2	3	4	5
Змістовий модуль 1. Теоретичні засади цифрових трансформацій				
Тема 1	8			8
Тема 2	8			8
Тема 3	8		12	20
Разом за змістовим модулем 1	24	10	12	46
Змістовий модуль 2. Полірівневість та мультиакторність цифрових трансформацій				
Тема 4	8		12	

1	2	3	4	5
Тема 5	8			
Тема 6	8			
Тема 7	8			
Разом за змістовим модулем 2	32	10	12	54
Усього годин	56	20	24	100

**Оцінювання студентів протягом семестру
(заочна форма навчання)**

Поточне тестування та самостійна робота			Сума в балах
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Індивідуальне завдання	
30	35	35	

Загальне оцінювання результатів вивчення дисципліни

Для виставлення підсумкової оцінки визначається сума балів, отриманих за результатами екзамену та за результатами складання змістових модулів. Оцінювання здійснюється за допомогою шкали оцінювання загальних результатів вивчення дисципліни (модулю).

Оцінка		
100-бальна шкала	Шкала ECTS	Національна шкала
90-100	A	5, «відмінно»
80-89	B	
75-79	C	
70-74	D	
60-69	E	
35-59	FX	
0-34	F	

**ЧАСТИНА 2.
МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ПІДГОТОВКИ
ДО
ПОТОЧНОГО МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ**

СПИСОК ПИТАНЬ ПОТОЧНОГО КОНТРОЛЮ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

1. Передумови та фактори цифрових трансформацій сучасності
2. Постіндустріальний розвиток
3. Віртуалізація
4. Діджиталізація (цифровізація)
5. Цифрові технології
6. Цифрова трансформація
7. Цифрова економіка
8. Цифрове суспільство
9. Цифрові тренди
10. Технології 3.0+
11. Технології 4.0
12. Індустрія 4.0
13. Цифровий розрив
14. Цифровий стрибок
15. Sharing economy
16. Цілі діджиталізації
17. Опорна інфраструктура діджиталізації
18. Сервісна інфраструктура діджиталізації
19. Ефекти діджиталізації та цифрових трансформацій
20. Стейкхолдери діджиталізації та цифрових трансформацій
21. Складові цифрової економіки.
22. Електронна комерція та електронна торгівля
23. Роль держави у розвитку цифрової економіки
24. Концепція розвитку цифрової економіки та суспільства України
25. Форсайт-дослідження
26. Мета форсайт-досліджень
27. Етапи форсайт-досліджень
28. Методи форсайт-досліджень

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2

1. Цифрова економіка
2. Інноваційна економіка
3. Специфічні особливості цифрової економіки.
4. Міжнародні метрики розвитку цифрових та інноваційних економік.
5. Напрями діджиталізації бізнесу.
6. Діджиталізація маркетингу.
7. Діджиталізація операційних процесів.
8. CRM-системи
9. ERP-системи
10. Електронне урядування: сутність, напрями та завдання

11. Етапи та напрями реалізації електронного урядування
12. Моделі електронного урядування
13. Ефекти електронного урядування
14. Нормативно-правові основи електронного урядування в Україні
15. Електронна демократія: сутність, мета та основні завдання
16. Цілі електронної демократії
17. Методика електронного залучення
18. Сектори та інструменти електронної демократії
19. Досвід використання інструментів електронної демократії в країнах ЄС
20. Електронний парламент
21. Електронне правосуддя
22. Інструменти електронної демократії в Україні

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОПЕРЕВІРКИ ГОТОВНОСТІ ДО ПОТОЧНОГО КОНТРОЛЮ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

1. Ринок різноманітних матеріальних пристроїв, об'єктів, систем, до яких можна отримувати віддалений доступ через інтернет (смарт-дім, безпілотні автомобілі, роботи, пристрої, якими можна здійснювати управління через інтернет)

- A. ринок IoT
- B. ринок IoV
- C. ринок IoD
- D. ринок IoR

2. Під назвою CLOUD розпочато

- A. проект експансії штучного інтелекту
- B. проект розробки штучного інтелекту
- C. проект комерціалізації грид-технологій
- D. проект розробки грид-технологій

3. «Весь світовий об'єм даних вимірюється у

- A. ексабайтах
- B. зеттабайтах
- C. гигабайтах
- D. неправильна відповідь «гигабайтах»

4. Сукупність методів виявлення у даних раніше невідомих, нетривіальних, практично корисних знань, необхідних для прийняття рішень

- A. методи класу Data Mining
- B. методи класу NoSQL
- C. методи класу Hadoop
- D. методи класу MapReduce

5. Storage-as-a-Service (SaaS)

- A. платформа із певним програмним забезпеченням
- B. збереження інформації у «хмарі»
- C. одночасна робота різних користувачів із базами даних
- D. немає правильної відповіді

6. Технологія безпаперової та безперервної інформаційної підтримки життєвого циклу продукту

- A. IoT
- B. CALS
- C. CLOUD
- D. Всі відповіді вірні

7. Інформаційного поля на цифрові технології

- A. діджиталізація
- B. дерегуляція
- C. демонстрація
- D. деномінація

8. Споживачами цифрових технологій виступають

- A. держава
- B. бізнес
- C. громадяни
- D. всі відповіді вірні

9. Тип економіки, де ключовими факторами (засобами) виробництва є цифрові дані

- A. інноваційна економіка
- B. економіка знань
- C. економіка спільного користування
- D. цифрова економіка

10. Об'єднання (конвергенції) аудіовізуальних та телефонних мереж з комп'ютерними мережами через один кабель або з'єднувальну систему

- A. IKT
- B. IoD
- C. NoSQL
- D. Hadoop

11. Індустрія 4.0

- A. цифрова трансформація виробничих процесів
- B. цифрова трансформація державного управління
- C. цифрова трансформація електронної демократії
- D. цифрова трансформація економіки

12. Принцип, згідно з яким цифрова (електронна) версія процесу, системи стає основною, водночас відповідна аналогова перестає супроводжуватися або існувати взагалі

- A. Digital by default
- B. Digital by Digital
- C. Default by default
- D. немає правильної відповіді

13. Комплексний показник, що характеризує рівень розвитку інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) в країнах світу, є результатом співпраці Всесвітнім економічним форумом (ВЕФ) та INSEAD (Європейський інститут управління бізнесом)

- A. індекс мережевої готовності
- B. індекс розвитку інформаційно-комунікаційних технологій в країнах світу
- C. Global Innovation Index
- D. немає правильної відповіді

14. Світовий обсяг даних вимірюється у

- A. гігабайтах
- B. мегабайтах
- C. ексабайтах
- D. зеттабайта

15. Мініатюрні електронні пристрої, що носять на тілі чи одязі

- A. Кобот
- B. Wearable
- C. Digital Twin
- D. VR/AR

16. Цифрова копія фізичного об'єкта або процесу, що допомагає оптимізувати ефективність бізнесу

- A. Коботи
- B. Wearables
- C. Digital Twin
- D. VR/AR

17. SCADA, ERP, Digital Twin, VR/AR

- A. технології 3.0
- B. технології 3.0+
- C. технології 4.0
- D. немає правильної відповіді

18. Google Диск, iCloud, Dropbox, OnLive, Xbox

- A. базуються на технології Digital Twin

- V. базуються на «хмарній технології»
- C. базуються на технології VR/AR
- D. базуються на технології Blockchain

19. Технологія, що застосовується для моделювання та обробки даних в експериментах на Великому адронному колайдері

- A. грід-технологія
- B. блокчейн технологія
- C. клауд-технологія
- D. CALS-технології

20. Технологія, що виступає важливим фактором подальшого розвитку системи міжнародних стандартів та тісно пов'язана із ними, оскільки саме стандарти закладаються у основу інформаційних рішень

- A. грід-технологія
- B. блокчейн технологія
- C. клауд-технологія
- D. CALS-технології

21. Елемент опорної інфраструктури

- A. інфраструктура інтеперабельності
- B. транзакційно-процесингова інфраструктура
- C. радіоінфраструктура
- D. геоінформаційна інфраструктура

22. Комплексний показник, що характеризує рівень розвитку інформаційно-комунікаційних технологій в країнах світу на основі трьох груп показників, серед яких наявність умов для розвитку ІКТ, готовність громадян, ділових кіл і державних органів до використання ІКТ, рівень використання ІКТ в громадському, комерційному і державному секторах

- A. індекс мережевої готовності
- B. індекс розвитку інформаційно-комунікаційних технологій в країнах світу
- C. Global innovation index
- D. немає правильної відповіді

23. Індекс, що відображає особливості цифровізації в європейських країнах, дозволяє відстежувати стан і еволюцію цих процесів і конкурентні позиції європейських держав в цій галузі

- A. ICT Development Index
- B. Networked readiness index
- C. Digital Economy and Society Index
- D. Global competitiveness index

24. Процес, що передбачає формування науково обґрунтованого судження про можливий стан об'єкта у майбутньому

- A. прогнозування
- B. планування
- C. програмування
- D. проектування

25. Науково обґрунтоване судження про можливий стан та перспективи розвитку об'єкта в майбутньому

- A. проект
- B. прогноз
- C. план
- D. програма

26. Дослідження історії розвитку об'єкта прогнозування для забезпечення його систематизованого опису

- A. ретроспекція
- B. проспекція
- C. ретроспекція
- D. ретроперспектива

27. Форсайт дозволяє здійснити вибір найкращого варіанта розвитку подій у найближчі

- A. 5 років
- B. 10 років
- C. 15 років
- D. 20 років

28. Форсайт розглядається як

- A. довгостроковий план
- B. довгострокова програма
- C. довгостроковий проект
- D. довгостроковий прогноз

29. Метод джокера передбачає аналіз джокерів, якими є

- A. некеровані події, що мають низький ступінь ймовірності, але здатних здійснити сильний і руйнівний вплив на хід майбутнього розвитку
- B. некеровані події, що мають низький ступінь ймовірності та не здатні здійснити сильний і руйнівний вплив на хід майбутнього розвитку
- C. керовані події, що мають низький ступінь ймовірності, але здатних здійснити сильний і руйнівний вплив на хід майбутнього розвитку
- D. керованих подій, що мають високий ступінь ймовірності, але здатних зробити сильний і руйнівний вплив на хід майбутнього розвитку

- 30. Третій етапі здійснення форсайт-дослідження передбачає активне застосування методів**
- A. сценаріїв та Дельфі
 - B. екстраполяції трендів та SWOT-аналізу
 - C. аналізу літератури та мозкового штурму
 - D. немає правильної відповіді

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2

1. Система, що характеризується тим, що учасниками комерційного процесу є фізичні особи та юридичні особи (торговельні компанії). Взаємодія між ними, що базується на електронних технологіях, спрямована на забезпечення купівлі товару в Інтернет-магазині або інших формах електронної комерції

- A. система B2B
- B. система B2C
- C. система G2B
- D. система C2C

2. Ця система характерна для оптової електронної торгівлі

- A. система B2B
- B. система B2C
- C. система G2B
- D. система C2C

3. Сектори електронного урядування

- A. G2C; G2G; G2B, G2E, C2G
- B. G2C; G2G; G2B, G2W, C2G
- C. G2C; G2D; G2B, G2E, C2G
- D. G2C; G2K; G2B, G2F, C2G

4. Активна участь користувачів у наповненні того чи іншого ресурсу; спрямованість на створення нового контенту; активніше громадське обговорення інформаційних повідомлень; перетворення кожного учасника «громадських медіа» на автономну одиницю генерування новин – це від попередніх форм мережі Інтернет відрізняє

- A. Web 1.0
- B. Web 2.0
- C. Web 3.0
- D. Web 4.0

5. Найбільш успішними у впровадженні технології «відкритого урядування» e-Gov 2.0 є

- A. Австралія, Сполучені Штати Америки, Сполучене Королівство Великої Британії та Північної Ірландії, Нова Зеландія

- В. Австрія, Сполучені Штати Америки, Сполучене Королівство Великої Британії та Північної Ірландії, Нова Гвінея
С. Аргентина, Сполучені Штати Америки, Сполучене Королівство Великої Британії та Північної Ірландії, Україна
D. Австрія, Сполучені Штати Америки, Сполучене Королівство Великої Британії та Північної Ірландії, Мадагаскар

6. Теоретичним фундаментом для концепції електронного урядування виступають теорії

- A. економічного розвитку та зростання
B. інформаційного суспільства
C. інновацій
D. залежності

7. Форма організації державного управління, яка сприяє підвищенню ефективності, відкритості та прозорості діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування з використанням інформаційно-телекомунікаційних технологій для формування нового типу держави, орієнтованої на задоволення потреб громадян

- A. електронний уряд
B. електронне урядування
C. електронна демократія
D. немає правильної відповіді

8. Модель державного управління, яка заснована на використанні сучасних інформаційних та комунікаційних технологій з метою підвищення ефективності та прозорості влади, а також встановлення суспільного контролю над нею

- A. електронний уряд
B. електронне урядування
C. електронна демократія
D. немає правильної відповіді

9. Форма організації суспільства за якої громадяни та бізнес залучаються до процесу державного управління та державотворення, а також до місцевого самоуправління за допомогою інформаційних і комунікаційних технологій

- A. електронний уряд
B. електронне урядування
C. електронна демократія
D. немає правильної відповіді

10. Центральна частина електронної інформаційної системи е-урядування, призначена для інтеграції веб-сайтів центральних та місцевих органів

виконавчої влади, доступу до інформації та надання електронних державних послуг через мережу Інтернет

- A. інформаційне середовище електронного урядування
- B. портал е-урядування
- C. електронні державні послуги
- D. електронний парламент

11. Надання електронних державних послуг базується на створенні спеціальних центрів, які працюють за принципом

- A. «попутного вітру»
- B. «єдиного ринку»
- C. «єдинорогу»
- D. «єдиного вікна»

12. Створюються веб-ресурси різних міністерств і відомств, що містять інформацію про їхню місію і напрямки діяльності

- A. перший етап електронного урядування
- B. другий етап електронного урядування
- C. третій етап електронного урядування
- D. четвертий етап електронного урядування

13. Поява повноцінної інтерактивності

- A. перший етап електронного урядування
- B. другий етап електронного урядування
- C. третій етап електронного урядування
- D. четвертий етап електронного урядування

14. Адміністративна модель розбудови е-держави

- A. електронне урядування є ширшим за поняття електронна демократія
- B. електронне урядування є вужчим за поняття електронна демократія
- C. електронне урядування є синонімом поняття електронна демократія
- D. немає правильної відповіді

15. Демократична модель розбудови е-держави

- A. електронне урядування є ширшим за поняття електронна демократія
- B. електронне урядування є вужчим за поняття електронна демократія
- C. електронне урядування є синонімом поняття електронна демократія
- D. немає правильної відповіді

16. Зміна форми і ступеню залучення громадян до прийняття політичних рішень

- A. ключова характеристика е-демократії
- B. ключова характеристика е-урядування
- C. ключова характеристика е-громада

D.ключова характеристика е-право

17. Застосування ІКТ для організації політичного процесу, застосування громадянами цих технологій для участі в конституційно передбачених діях у державному управлінні та місцевому самоврядуванні

- A.широкий зміст поняття «електронне урядування»
- B.широкий зміст поняття «електронне урядування»
- C.широкий зміст поняття «електронна демократія»
- D.вужький зміст поняття «електронна демократія»

18. Прозорість, підзвітність, відповідальність, включення, проведення дискусій, інклюзивність, доступність, участь, субсидіарність, довіра до демократії, демократичних інститутів та демократичних процесів, соціальне згуртування

- A.цілі е-демократії
- B.цілі е-урядування
- C.цілі е-уряду
- D.немає правильної відповіді

19. Довіра є надзвичайно важливою

- A.на першій стадії е-демократії
- B.на другій стадії е-демократії
- C.на третій стадії е-демократії
- D.на всіх стадіях становленні та розвитку стадії е-демократії

20. Визначальними елементами участі громадян в управлінні державою із використанням ІКТ є

- A.е-інформування
- B.е-консультації
- C.е-прийняття рішень
- D.всі відповіді вірні

21. Електронний парламент, електронне правосуддя, електронне законодавство

- A.сектори електронного урядування
- B.різновиди електронного урядування
- C.сектори електронної демократії
- D.різновиди електронної демократії

22. Цілеспрямований вплив на переконання громадян за допомогою електронних засобів, а також їх безпосереднє залучення у виборчі та інші політичні кампанії, спрямовані на формування або реалізацію суспільної стратегії

- A.е-законодавство

- В. е-правосуддя
- С. е-парламент
- Д. немає правильної відповіді

23. E-community, e-deliberation, e-mediation

- А. форми е-консультацій
- В. е-ініціативи
- С. е-інструменти
- Д. немає правильної відповіді

24. Чим вищий рівень обговорення проблеми на етапі визначення порядку денного, тобто вибору певної проблеми, тим

- А. більше можливостей долучитися до прийняття рішення мають громадяни
- В. менше можливостей долучитися до прийняття рішення мають громадяни
- С. більше рейтинг уряду
- Д. немає правильної відповіді

25. Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України

- А. на 2016-2018 роки
- В. на 2018-2020 роки
- С. на 2020-2022 роки
- Д. на 2022-2024 роки

26. Найвищий показник Цифрової "дорослості" організацій фіксується у

- А. Північній Америці
- В. Південній Америці
- С. Європі
- Д. Африці

27. Успішна тиражована ERP-система для великих організацій

- А. Oracle
- В. PeopleSoft
- С. SAP
- Д. Всі відповіді вірні

28. Поняття, що охоплює концепції, котрі використовуються компаніями для управління взаємовідносинами зі споживачами, включаючи збір, зберігання й аналіз інформації про споживачів, постачальників, партнерів та інформації про взаємовідносини з ними

- А. CRM-система
- В. СPM-система
- С. CALS-система
- Д. немає правильної відповіді

29. Напря́м «Електронна ідентифікація (eID)» передбачає

- A. імплементацию в Україні норм регламенту ООН eIDAS
- B. імплементацию в Україні норм регламенту США eIDAS
- C. імплементацию в Україні норм регламенту ЄС eIDAS
- D. імплементацию в Україні норм регламенту OECD eIDAS

30. Напря́м «Інтероперабельність (Interoperability) та електронні сервіси (eServices)» передбачає долучення України до Програми

- A. Interoperability Solutions for European Public Administrations 10
- B. e-CODEX_4.0
- C. Single Digital way
- D. Немає правильної відповіді

**ЧАСТИНА 3.
МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ
РОБОТИ СТУДЕНТІВ**

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ЦИФРОВИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ

Тема 1. Передумови діджиталізації та цифрових трансформацій сучасності. Основні поняття курсу.

Завдання для самостійної роботи:

1. *Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу [1-4].*
2. *Самостійно опрацюйте питання:*
Науково-технічна революція.
Технологічний устрій: сутність, кількість, періодизація, ключова технологія.
Науково-технічний прогрес.
3. *Підготуйте доповідь за одним із питань самостійного опанування.*
4. *Пройдіть тестування за темою 1 у Moodle.*

Тема 2. Суперечливість ефектів діджиталізації та цифрових трансформацій сучасності.

Завдання для самостійної роботи:

1. *Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу [1-4, 6-8].*
2. *Самостійно опрацюйте питання:*
Масштаби та ефекти діджиталізації (на основі вивчення Digital Global Overview Report¹, The Future of Jobs Report², Jobs of Tomorrow: Mapping Opportunity in the New Economy³ та ін.)
3. *Підготуйте есе за темою «Діджиталізація: ворог чи помічник?». Обсяг есе – 3000-5000 знаків із пробілами.*
4. *Пройдіть тестування за темою 2 у Moodle*

Тема 3. Форсайт-дослідження.

Завдання для самостійної роботи:

1. *Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу [1-11].*
2. *Самостійно опрацюйте питання:*
Метод джокера.
Метод екстраполяції у форсайт-дослідженнях.
Метод слабких сигналів.
Метод бенчмаркетингу.
Глобальні мегатренди (на основі Майбутня держава 2030: Глобальні мегатенденції, які впливають на уряди⁴, Chief Economists Outlook⁵)

¹ Джерело: <https://datareportal.com/reports/?tag=Global>

² Джерело: http://www3.weforum.org/docs/WEF_Future_of_Jobs_2020.pdf

³ Джерело: <https://www.weforum.org/reports/jobs-of-tomorrow-mapping-opportunity-in-the-new-economy>

Глобальні ризики (на основі The Global Risks Report⁶)

3. Робота у малих групах. Склад групи 3-5 осіб. Склад групи визначається здобувачами вищої освіти. Якщо здобувачі вищої освіти самотійно не можуть визначитися із складом групи, то їм допомагає викладач. Завдання групи - підготувати групове аналітичне дослідження про стан та особливості цифрового розвитку країн (за вибором) за 5 років за такими метриками: *Networked readiness index, ICT Development Index, Global innovation index, The Digital Economy and Society Index, Global competitiveness index*. На основі сформованих рядів динаміки та методу екстраполяції спрогнозувати зміну позицій досліджуваних країн у зазначених міжнародних рейтингах. Для надання інформацію про стан та особливості зміни позицій та інтегральних індексів країн у міжнародних метриках доцільно використовувати таблиці 1 та 2.

Таблиця 1 – Результати аналізу ієрархічної позиції країни X у рейтингу Y

Показники	Роки					
	X**		X+1,2,3		n*	
	позиція	індекс	позиція	індекс	позиція	індекс
Кількість країн у рейтингу						
Країни-лідери рейтингу (перші 10)						
Країни-аутсайтери рейтингу (останні 10)						
Країна X						
Країни, які є кращими за країну X						
Країни, які є гіршими за країну X						

* останній із 5 років, що підлягатимуть аналізу

** - перший із 5 років, що підлягатимуть аналізу

Висновок:

Таблиця 2 – Результати аналізу ієрархічної позиції країни X у рейтингу Y

Показники	Роки					
	X**		X+1,2,3		n*	
	позиція	індекс	позиція	індекс	позиція	індекс
Показник 1						
Показник 1.1						
Показник 1.X						
Показник N						
Показник N. {						

* останній із 5 років, що підлягатимуть аналізу

⁴ Дерело: https://assets.kpmg/content/dam/kpmg/pdf/2014/09/Future_State_2030_UA_v3.pdf

⁵ Джерело: <https://www.weforum.org/reports/chief-economists-outlook-2021>

⁶ Джерело: <https://www.weforum.org/global-risks>

** - перший із 5 років, що підлягатимуть аналізу

Висновок:

4. *Пройдіть тестування за темою 3 у Moodle*

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2 ПОЛІРІВНЕВІСТЬ ТА МУЛЬТИАКТОРНІСТЬ ЦИФРОВИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ

Тема 4. Цифрова економіка

Завдання для самостійної роботи:

1. *Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу [1-4, 6-12].*

2. *Самостійно опрацюйте питання:*

Електронна комерція та електронна торгівля: спільні та відмінні риси.

Електронний бізнес.

Цифрова економіка та інноваційна економіка: спільні та відмінні риси.

Транскордонні платежі як умова розвитку глобальної цифрової економіки (на основі Connecting Digital Economies: Policy Recommendations for Cross-Border Payments⁷)

3. *Підготуйте доповідь за одним із питань самостійного опанування*

4. *Пройдіть тестування за темою 4 у Moodle*

Тема 5. Діджиталізація бізнесу

Завдання для самостійної роботи:

1. *Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу [1-4, 6-15].*

2. *Самостійно опрацюйте питання:*

Сучасні особливості розвитку електронної торгівлі (на основі Mapping TradeTech: Trade in the Fourth Industrial Revolution⁸)

Сучасні трансформації CRM-систем (на основі Digital CRM 2.0 Building customer relationships in the digital landscape⁹)

Сучасні тенденції трансформації ERP-систем (на основі ERP trends in 2020¹⁰)

3. *Підготуйте доповідь за одним із питань самостійного опанування*

4. *Пройдіть тестування за темою 5 у Moodle*

Тема 6. Діджиталізація державної політики та управління

Завдання для самостійної роботи:

⁷ Джерело: http://www3.weforum.org/docs/WEF_Connecting_Digital_Economies_2020.pdf

⁸ Джерело: <https://www.weforum.org/reports/mapping-tradetech-trade-in-the-fourth-industrial-revolution>

⁹ Джерело:

https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/de/Documents/strategy/Deloitte_Digital_Digital_CR M_Study_2.0_2019.pdf

¹⁰ Джерело: <https://blog.intactsoftware.com/erp-trends-in-2020>

1. *Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу [1-4, 6-17].*
2. *Самостійно опрацюйте питання:*
e-Government 3.0 (на основі Government 3.0: Ideas and solutions for next-generation¹¹)
Концепція розвитку електронного урядування в Україні¹²
3. *Підготуйте есе за темою «Діджиталізація державної політики та управління в Україні: порядок денний, результати та напрямки розвитку». Обсяг есе – 3000-5000 знаків із пробілами.*
3. *Пройдіть тестування за темою 6 у Moodle*

Тема 7. Електронна демократія

Завдання для самостійної роботи:

1. *Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу [1-21].*
2. *Самостійно опрацюйте питання:*
Особливості розвитку е-демократії в ЄС (на основі E-democracy in the European Union: potential and challenges¹³, Prospects for e-democracy in Europe¹⁴, E-Democracy Handbook¹⁵)
Особливості розвитку е-демократії в світі (на основі E-Democracy around the World¹⁶, The Digital Democracy Monitor Toolkit¹⁷)
3. *Підготуйте доповідь за одним із питань самостійного опанування*
4. *Пройдіть тестування за темою 7 у Moodle*

¹¹ Джерело: <https://www.slideshare.net/charalabidis/government-30>

¹² Джерело: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/649-2017-%D1%80#Text>

¹³ Джерело: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-8-2017-0041_EN.html

¹⁴ Джерело:

[https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2018/603213/EPRS_STU\(2018\)603213_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2018/603213/EPRS_STU(2018)603213_EN.pdf)

¹⁵ Джерело: <https://rm.coe.int/11th-cddg-session-10-11-september-2020-e-democracy-handbook/16809f5a72>

¹⁶ Джерело: <http://esterkaufman.com.ar/wp-content/uploads/2010/02/e-democracy-around-the-world.pdf>

¹⁷ Джерело: <https://digitalmonitor.democracy-reporting.org/>

Список рекомендованої літератури

Основна

1. Что такое цифровая экономика? Тренды, компетенции, измерение [Текст]: докл. к XX Апр. междунар. науч. конф. по проблемам развития экономики и общества, Москва, 9–12 апр. 2019 г. / Г. И. Абдрахманова, К. О. Вишнеvский, Л. М. Гохберг и др. ; науч. ред. Л. М. Гохберг ; Нац. исслед. ун-т «Высшая школа экономики». М.: Изд. дом Высшей школы экономики, 2019. 82 с.
2. Е-Урядування та Е-Демократія. Навчальний посібник. URL: <https://egap.in.ua/biblioteka/e-uriaduvannia-ta-e-demokratiia-navchalnyi-posibnyk/>.
3. Цифрова адженда України – 2020. URL: <https://ucci.org.ua/uploads/files/58e78ee3c3922.pdf>

Додаткова

4. Бочарова Ю.Г. Концепція формування та стратегія розвитку інноваційної інфраструктури: монографія. Кривий Ріг: Чернявський Д.О., 2017. 327 с.
5. Талєб Н. Чорний лебідь. Про (не)ймовірне у реальному житті. Київ: Наш Формат. 2020. 392 с.

Інформаційні ресурси

5. Міністерство та Комітет цифрової трансформації України. URL: <https://thedigital.gov.ua/>.
6. Digital Global Overview Report. URL: <https://datareportal.com/reports/?Tag=Global>.
7. The Future of Jobs Report. URL: http://www3.weforum.org/docs/WEF_Future_of_Jobs_2020.pdf.
8. Jobs of Tomorrow: Mapping Opportunity in the New Economy. URL: <https://www.weforum.org/reports/jobs-of-tomorrow-mapping-opportunity-in-the-new-economy>.
9. Майбутня держава 2030: Глобальні мегатенденції, які впливають на уряди. URL: https://assets.kpmg/content/dam/kpmg/pdf/2014/09/Future_State_2030_UA_v3.pdf.
10. Chief Economists Outlook. URL: <https://www.weforum.org/reports/chief-economists-outlook-2021>.
11. The Global Risks Report. URL: <https://www.weforum.org/global-risks>.
12. Connecting Digital Economies: Policy Recommendations for Cross-Border Payments. URL: http://www3.weforum.org/docs/WEF_Connecting_Digital_Economies_2020.pdf.
13. Mapping tradetech: Trade in the Fourth Industrial Revolution. URL: <https://www.weforum.org/reports/mapping-tradetech-trade-in-the-fourth-industrial-revolution>.
14. Digital CRM 2.0 Building customer relationships in the digital landscape. URL: https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/de/Documents/strategy/Deloitte_Digital_CRM_Study_2.0_2019.pdf.
15. ERP trends in 2020. URL: <https://blog.intactsoftware.com/erp-trends-in-2020>.

16. Government 3.0: Ideas and solutions for next-generation. URL: <https://www.slideshare.net/charalabidis/government-30>.
17. E-democracy in the European Union: potential and challenges. URL: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-8-2017-0041_EN.html.
18. Prospects for e-democracy in Europe. URL: [https://www.europarl.europa.eu/regdata/etudes/STUD/2018/603213/EPRS_STU\(2018\)603213_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/regdata/etudes/STUD/2018/603213/EPRS_STU(2018)603213_EN.pdf).
19. E-Democracy Handbook. URL: <https://rm.coe.int/11th-cddg-session-10-11-september-2020-e-democracy-handbook/16809f5a72>.
20. E-Democracy around the World. URL: <http://esterkaufman.com.ar/wp-content/uploads/2010/02/e-democracy-around-the-world.pdf>.
21. The Digital Democracy Monitor Toolkit. URL: <https://digitalmonitor.democracy-reporting.org/>.

Навчальне видання

*Бочарова Юлія Геннадіївна,
Кожухова Тетяна Валеріївна,
Чернега Оксана Богданівна,
Кошель Вікторія Олегівна,*

Кафедра економіки та міжнародних економічних відносин

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ
ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ БІЗНЕСУ ТА ЦИФРОВІ ТРАНСФОРМАЦІЇ
СУЧАСНОСТІ**

Формат 60×84/8. Ум. др. арк. 2,75.

Донецький національний університет
економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського
50042, Дніпропетровська обл.,
м. Кривий Ріг, вул. Курчатова, 13.
Свідоцтво суб'єкта видавничої
справи ДК № 4929 від 07.07.2015 р.